

ЛІТЕРАТУРА

1. Гевко О., Возняк О. Формування логіко-математичних уявлень дітей дошкільного віку як основа алгоритмічного мислення молодшого школяра. *Виховання дітей та молоді: теорія і практика* : зб. наук. пр. / за ред. Орести Карпенко. Дрогобич : РВВ ДДПУ імені Івана Франка, 2020. С. 31–37.

2. Гевко О.І., Слюсар В.Т. Формування математичних понять як основи логічного мислення у дітей дошкільного віку. *Концепт науки XXI: стратегії, методи та наукові інструменти* : матеріали II Міжнародної студентської наукової конференції, м. Черкаси, 21 жовтня, 2022 рік / ГО «Молодіжна наукова ліга». Вінниця : ГО «Європейська наукова платформа», 2022. С. 273–275.

3. Комплекс практичних матеріалів «Вивчаємо математику». Молодший дошкільний вік. Харків : Вид-во «Ранок», 2014. 176 с.

4. Щербакова К.Й. Теорія і методика математичного розвитку. Київ : Європейський Університет, 2005. 261 с.

Віолета ГОРОДИСЬКА
(Дрогобич, Україна)

СУТНІСНЕ ЗНАЧЕННЯ ПІСКОВОЇ ТЕРАПІЇ ЯК ОЗДОРОВЧОЇ ЕСТЕТОТЕРАПЕВТИЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ У СУЧАСНИХ ЗДО

Організовуючи життєдіяльність дітей у закладі дошкільної освіти, вихователь має турбуватися про створення оптимальних умов для збереження їхнього психічного здоров'я. У цьому контексті ефективним видається застосування піскової терапії як однієї з успішних педагогічних новітніх технологій, що набуває сьогодні все більшого поширення.

Питання використання піскової терапії, її виховного та навчального потенціалу, висвітлено в наукових роботах вітчизняних дослідників Г. Галайдіна, Т. Грабенко, Т. Зінкевич-Євстигнеєвої, М. Кисельової, Н. Сакович та ін. У дисертаціях І. Малишевської, Т. Мірошніченко, О. Федій у виразно окремій частині застосування «педагогічної

пісочниці» у професійній діяльності сучасного освітянина (термін «педагогічна пісочниця» уведено до наукового обігу Н. Сакович). О. Спанчинцева наголошує на здоров'язбережувальних можливостях піскової терапії, розкриваючи її вплив на розвиток емоційної сфери дітей дошкільного віку. А психологічну та психотерапевтичну допомогу особистості при використанні цього різновиду педагогічних технологій з'ясовують Т. Грабенко, А. Гречишкіна, Т. Зінкевич-Євстигнеєва, О. Ісаєнко, Н. Коваленко, Н. Корбова, В. Рубан та ін.

Нашою метою є: висвітлити інноваційну оздоровчу естетотерапевтичну технологію – пісочну терапію – визначити її важливість для психічного здоров'я дошкільників у сучасних ЗДО.

Сьогодні актуалізується доволі цікава сучасна модерна технологія психологічної допомоги дітям – т. зв. піскова терапія. Завдяки цьому новітньому різновиду педагогічного арсеналу вихователя у дошкільників розвивається здатність до відкриття внутрішнього світу, власного самовираження і реалізації свого творчого потенціалу.

Адже пісок – природний, цікавий, і загадковий матеріал. Він зачаровує дитину своєю сипучою структурою, піддатливістю; може змінюватися у поєднанні з водою, набувати будь-яких форм та об'ємів; слугувати основою для створення численних об'єктів. Тому гра з піском для дошкільників – це не просто одноразова розвага чи релаксуюча справа, а суцільне багаторазове захоплення і відкриття.

Творчі маніпуляції з піском – це особисті мистецькі «конструкції» дитини, її окремішній світ, який не потребує особливих знань, умінь та навичок, лише бажання для побудови різноманітних пісочних композицій. Займаючись мистецьким образотворенням із піску, автор відчуває себе магом-чарівником: він не боїться будь-що ліпити, руйнувати, змінити задум чи розпочати щось нове. Усе це, безумовно, сприяє самовідкриттю творчих можливостей та здібностей дошкільників.

Відстежують різноманітні наукові трактування піскотерапії як естетотерапевтичної технології. Низка дослідників залічують «педагогічну пісочницю» до ресурсів природотерапії, інші вчені – до арт-терапії. Але всі суголосні, що, по-перше, пісок є природним явищем для пізнавального розвитку дошкільників, а по-друге, маневрування та ігрова діяльність із ним уможлиблює залучення дітей до мистецтва в освітньому процесі ЗДО. Адже вихованець не лише ознайомлюється з піском, а й пізнає його властивості, характеристики, складові, будує численні конструкції, замки, палаци, творить, фантазує, стає для нього школою естетичного осягнення навколишнього світу.

Так, дослідниця О. Федій у навчальному посібнику «Естетотерапія» увиразнила найбільш популярні її технології за допомогою природних засобів впливу на дітей, серед яких авторка виокремлює 14 різновидів, а саме: піскова терапія; водна терапія; аеротерапія; літотерапія; ландшафтотерапія; кольоротерапія; анімалотерапія; кінезітерапія; дельфінотерапія; іпотерапія; дендротерапія; смакотерапія; ароматерапія; квітковотерапія тощо [2, с. 24].

Піскова терапія – одна з естетотерапевтичних технік, яка сприяє розкриттю індивідуальності дошкільника та його оздоровленню через заняття з піском. Це унікальна можливість досліджувати себе, розкривати власні думки, свій внутрішній світ за допомогою пісочного куточка, невеличкої кількості води та безлічі мініатюрних пісочних персонажів – фігурок. Процес ігрової піскотерапії надає вихованцям не лише відчуття свободи, а й розкриває їх сутність, погляди на життя, внутрішній емоційний стан, допомагає долати стресові ситуації, усувати тривожність, позбутися негативу.

Мета піскової терапії – не змінювати погляди й уявлення дитини, її смаки, не прищеплювати їй якісь спеціальні поведінкові навички, а дати можливість залишатися самій собою, самовиразитися. Адже уможливлення

реалізації своїх потреб, здібностей, почуттів – шлях до гармонії із собою та формування повноцінної здорової особистості.

Піскова терапія передбачає створення різноманітних фігур із піску (пірамід, будівель, містків, машин, поїздів й низки інших об'єктів) та мініатюрних предметів, що сприяє подоланню окремих форм розладів поведінки, складнощів у взаєминах із дорослими, лікуванню психосоматичних захворювань, неврозів, усуненню підвищеної тривожності, страхів; труднощів у сім'ї і в соціальних ситуаціях. Для дошкільників у створеному ними ігровому «мікросвіті» пісок стає «землею», дно пісочниці – «водою», а борти імітують обмеження різних сторін горизонту.

Як зазначає Л. Шик у статті «Пісочна терапія в роботі з дошкільниками», у піску фігурки людей і звірів «оживають» у дитячих руках, починають розігрувати її особисту казку та «ведуть» до щасливого завершення. «Педагогічна пісочниця» стає ігровим способом долаття страхів, неврозів, інших внутрішніх проблем дитини засобами піску та ігрових елементів у ньому [1].

Педагоги увиразнюють провідну роль занять та ігор під час піскотерапії дошкільниками. Скажімо, на заняттях діти дуже люблять подорожувати вказковою пісочною країною разом із «Пісочною людиною» – Охоронцем «чарівної пісочниці». Щоразу, сідаючи навколо пісочниці, затамувавши подих, вихованці залюбки слухають розповіді Пісочної людини про нову цікаву гру.

Науковці пропонують різні сенсорно-пізнавальні ігри упродовж піскотерапії: «Відбитки наших долонь», «Загадкові піщані сліди», «Пісочні майстри», «Секретні завдання кротів», «Пісочні хованки», «Живі камінці», «Кольоровий пісочок», «Знайди скарб у піску», «Міна»; «Ознайомлення з навколишнім світом» тощо [3].

Очевидно, що використання піскової терапії з дошкільниками дає позитивні результати, а саме:

- на занятті зникають напруженість, страх, невпевненість;
- діти відчують себе впевненішими та успішнішими.

Позиція вихователя ЗДО – це не керівництво пісковою терапією, а лише «активна присутність».

Відтак гру з піском можна вважати успішним засобом звільнення від негативної енергії, тривоги, страху, що дає змогу спрямовувати потужну дитячу енергію в позитивне русло. Увиразнити своє глибинне, справжнє «Я», відновити власну психічну цілісність, створити свій унікальний образ, картину.

Отже, піскова терапія як інноваційна технологія впливу на особистість дошкільника сприяє розвитку і стабілізації його емоційно-чуттєвого стану, творчій самореалізації в освітньому процесі сучасного ЗДО. Використання вихователем означеної технології уможлиблюють розв'язання основних завдань особистісно орієнтованого підходу до освітнього процесу на засадах партнерства, взаємоповаги, довіри.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пісочна терапія в роботі з дошкільниками / упоряд. Л.А. Шик, Н.І. Дикань, О.М. Гладченко, Ю.М. Черкасова. Харків : Вид. група «Основа», 2010. 127 с.
2. Федій О.А. Естетотерапія : навч. посіб. 2-ге вид. перероб та доп. Київ : «Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. 304 с.
3. Шиндерук О.В. Картотека ігор з піском для дошкільнят. URL: <https://vseosvita.ua/library/kartoteka-igor-z-piskom-dla-doskilnat-528001.html>